

РАБОТНИКЪ

(LE TRAVAILLEUR)

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКАТА СОЦИАЛЪ-ДЕМОКРАТИЧЕСКА ПАРТИЯ.

ЦѢНА:

3 мѣс. 1 л. 25 ст., 6 м. 2 л. 50, 1 г. 5 л.

Въ странство: 7 лева.

Абонамента се предплаща.

10 стотинки всѣки номеръ

ВСИЧКО, ЩО СЕ ОТНАСЯ ДО ВѢСТНИКА, СЕ ИСПРАЩА

ДО РЕДАКТОРА *Н. КР. ГАБРОВСКИ*.

ТЪРНОВО.

АБОНИРАНИЕТО СТАВА:

Търново, у редактора

и въ печатницата „Работникъ“

ИЗЛИЗА ОТЪ ПЕЧАТЪ: СОЦИАЛИЗМЪТЪ

ГРАДСКИТЪ СЪВѢТИ

отъ Д. ВЛАГОВЕВЪ.

Цѣна 10 стот.

Книжката съдържа и програмата на българската социал-демократическа партия за Градските Съвети съ кратки обяснения на всѣки членъ отъ програмата. Тя е просто написана. Нека дружиници побързатъ да ни съобщятъ по колко книжки да имъ испратимъ, като същевременно испратятъ и стойността имъ съ пощенскитъ разпоски. Въ интереса на пропагандата дружиници трѣба да дадатъ възможно най-голямо разпространение на тази книжка предъ изборитъ за Градските Съвети.

Общия Съветъ.

Социализма въ гр. общ. управления

Въ миналия брой ний видѣхме каква е нашата буржуазия въ Градските общински съвети. Ний видѣхме, какво е направила тя за подобрѣнето живота на работната класа; видѣхме, че, както въ фабриктъ, рудницитъ и чифлицитъ капиталистътъ гледатъ да извлекатъ колкото се може по-голяма полза отъ труда на работниците, като имъ казватъ, че така го иска „народното благо“, както въ Народнитъ Събрания тѣ гърмятъ на всеуслухание, че изработватъ закони за народа, когато народа въ сѣщностъ отъ день на день оголява, така и въ Градскитъ Съвети тѣ само търсятъ срѣдства какъ съ по-голяма сила да изсмукватъ незаплатенъ трудъ отъ производителите. Нѣкъ тѣ друго нѣщо не могатъ и да правятъ. Единъ нѣкъ избрали, тѣ ще работятъ тъй, както тѣхнитъ интереси го искатъ, тѣ винаги ще работятъ противъ интереситъ на работниците. Освѣнъ това, видѣхме, че нашата млада буржуазия, която въ нищо не отстъпва на западно-европейската си посестрима, е успѣла вече и да се омаскари, да се опанамизира; или съ други думи, кражбитъ и злоупотрѣблѣния, които тя прави съ народния трудъ, сѣ станали толкова много, щото захванали да избликуватъ на явѣ. Не иска, па и не може да остане посрамена предъ своитъ събратя око-чутото Папамеко дружество. Въ опасеностъ да краде по законъ, тя е захванала да краде по законитъ. Това е една отъ потребности на съвременната

търтейска обществена наредба, на съвременния капиталистически начинъ на производството.

Единичния лѣктъ противъ това е, работниците и занаятчиитъ да не избиратъ кандидатитъ на капиталистическата класа, но на тѣхно мѣсто да турятъ свои хора, хора отъ работническата партия, хората, които воюватъ подъ знамето на социалната демократия. Само тогава Градскитъ Съвети ще станатъ народни, само тогава ще станатъ кражбитъ и изнеяето на народнитъ богатства, само тогава работното население ще може да каже: ний имаме Общински Съветъ, който се грижи за насъ. Достатъчно е да хвърлимъ единъ бързъ погледъ на това, което сѣ направили нашитъ братя — Френскитъ социалисти-общински съветници, избрани миналата година отъ съзнателнитъ френски работници, за да се види до колко тѣ приличатъ на буржуазнитъ съвети. Въ Сентъ-Уенъ Общинскитъ социалистически съветъ е устроилъ едно здание за работници безъ работа, което редовно дава при-бѣжище на 70 души въ продължение на 6 мѣсеца; опростилъ е градекия дългъ, като е направилъ съ това една економия отъ 40 хиляди лева годишно; намалилъ е работния день на работниците, които се занимаватъ съ градски работи, на 8 часа; отпуща помощи на всичкитъ работнически дружества, синдикати, на дребни занаятчии; удвоилъ е помощта, която се дава отъ благотѣлителното заведение; уредилъ е безплатна пощна лѣкарска помощ, устроилъ е единъ редилень домъ; преди да осъществи проекта за уреждане жилища за престарѣли работници, дава на всѣки нуждающъ се такъвъ работникъ по 50 ст. на день; за идущата година той е опредѣлилъ 50 х. лева, съ които се отговорила суммата, назначена за пенсии на престарѣли; основала се е най-сетѣ една бурса на труда. Социалистическитъ съветници въ Рубе сѣ гласували да се увеличи суммата за обществената благотворителностъ отъ 200 на 250 хиляди лева, суммата за болници отъ 265 на 380 хиляди лева; дѣбата на бѣдни вдовици и вдовици, които сѣ въ болницитъ, се издържатъ отъ общината. Освѣнъ училищнитъ трапезарии, устроили сѣ ефтинни соби за спрочаситъ. Кредитътъ за образованието е повншенъ отъ 60 на 200 хиляди лева, отъ които 70 х. за училищни трапезарии. Въ Марселия, споредъ чл. 5 отъ социалистическата программа, приета въ Лионскитъ

Конгресъ, социалистическия Градски Съветъ е намалилъ наемитъ на къщи, като е освободилъ съветъ отъ тѣхъ работническитъ семейства съ 3 дѣца, които получаватъ на година до 2 хиляди лева. И много други. Ако не сѣ пречкитъ отъ страна на правителството, тѣзи Градски Съвети ще много важни преобразования биха направили.

Тия сѣщитъ подобрѣния се постигатъ и ще се постигатъ наврѣдъ, гдѣ работниците сѣ дошли до съзнание на своитъ интереси. Тия сѣщитъ подобрѣния стоятъ и въ програмата за Градско-Общинскитъ Съвети на Българската Социал-демократическа Партия. Като има за главна цѣль да увеличи классово съзнание въ работното население, като го организира и го приготви за отнемането на властта отъ ржѣтитъ на господствующитъ класи, българската социал-демократическа партия въ сѣщото време се бори за всичкитъ онѣзи подобрѣния, съ осъществяването на които работната класа става още по-силна и още по-бързо ще трѣгне къмъ своята побѣда. Градскитъ Съвети, отъ които толкова много зависи добруването на спрочаситъ, не трѣба да бѣдатъ мащеха за тѣзи послѣднитъ. Въместо да употребяватъ всичкото си време и трудъ за да преплъватъ плънитъ каси, въместо да облагодѣтелствуватъ облагодѣтелствува-нитъ, тѣ трѣба да направятъ тъкмо обратното: трѣба да се грижатъ за интереситъ на тия, които, като хранятъ всичкитъ търпени, намиратъ още срѣдства да поддържатъ и Общинскитъ Управления. Преди всичко, тѣ трѣба да скратятъ липнитъ разпоски, като за разни носѣрѣцания, гоцанки и др., за да има повече срѣдства за други по-плодотворни за населението работи. Възнаграждението на самитъ длѣжностни лица трѣба да бѣде по-справедливо и по-умѣрено. Въместо да получаватъ по 5 — 6 хиляди лева на година, когато много граждани прекарватъ съ по-малко отъ 1000 лева годишно, на кметовѣтъ имъ стигатъ до 2500 лева; на низинитъ пъкъ чиновници, които вършатъ много тѣжки работи, платата трѣба да се увеличи. Трѣба да се основатъ училищни трапезарии, въ които дѣцата на бѣднитъ граждани да намиратъ храна и облѣкло, за да могатъ да довършатъ не-обходимото си образование. Необходи-мѣтъ за живѣние предмети трѣба да се освободятъ отъ налозитъ: кантарие, октроа и др. т., отъ които сградатъ

най-много работниците и бѣднитъ соб-ственници, защото тѣзи налози поскж-пиватъ необходимѣтъ за всѣки день произведени. Сѣщо така бѣднитъ граж-дани иматъ нужда отъ ефтини цѣркове, отъ ефтина и бърза лѣкарска помощъ. Отъ друга страна, много граждани, поради лѣмотията си, сѣ принудени да живѣятъ въ лоши и нечисти къщи, други пъкъ даватъ голѣми наеми; за поправяние на това зло, социалистиче-скитъ Градски Управления ще иматъ една отъ първитъ грижи да построи-ватъ хубави и здрави къщи, за да ги даватъ съ малкъ наемъ на бѣднитъ гра-ждани. Освѣнъ това, сегашнитъ закони за Градскитъ Общински Съвети ги за-дѣлжаватъ да правятъ много полезни работи за граждани; така напр., да даватъ безплатно цѣркове, лѣкарска по-мощъ, да основаватъ читалища и т. п. По досегашнитъ Общински Управления оставатъ тия работи на страна и по-вече се грижатъ за обездомяването на граждани, когато ползотворнитъ ра-боти сѣ първата длѣжностъ на Общин-скитъ съветници. Само като внесатъ такива подобрѣния въ живота на ра-ботниците, Градскитъ Съвети ще отго-варятъ на онѣи пожертвувания, които тѣзи послѣднитъ правятъ за тѣхъ. Но тѣзи подобрѣния ще ги направятъ са-мо кандидатитъ на социал-демокра-тическата партия. Както нашитъ съзна-телни производители на 18 м. мѣсець вече не се полѣгахъ да даватъ гла-вѣтъ си за своитъ противници, така и сега — на 5 Септемврий, съ по-го-ляма готовностъ и въ по-голямъ брой, тѣ трѣба да дойдатъ предъ избира-телнитъ кутни и, въпреки всичкитъ заплашвания и хитрости отъ страна на буржуазията, да спуснатъ своята бюлетина за социалисти. Всичкитъ за-плашвания, злоупотрѣблѣния, насилия, измами, всичкитъ примки, които се пущатъ срѣщу социалистическитъ кап-дидати сѣ книжен кули, които работ-ния народъ може да разруши съ едно духване. Силата е въ производителитъ, въ наемниците, въ бѣднитъ заная-тчии и земеделци, а не въ търтеитъ, въ крадцитъ на народния трудъ и права. Ако тѣзи сила бѣде съзнателна, тя е непобѣдима.

Наистина, както на 18 Юлий, така и сега българската социал-демокра-тическа партия не може да се падава на голѣми усѣхи въ прокарването на свои избраници, а още по-малко се падае тя да завладѣе цѣли Град-ски Съвети. Това тя не очаква и не-може да очаква още. Вънъ отъ това,

Плехановъ. — Въ комиссиата го-
стиуваха двѣ течения: едно, което
държало о германското предложение
гласи: „Положенното, което трябва
заема социалъ-демократическата
случай на война се определя
рѣшенията зети на Брюкселския Кон-

пърху милитаризма [военщината]. Международната революционна социално-демократическа партия се противи съ всички сили противъшовинистическия стръмления на господствующия класове. Тя слага все повече и повече свързките на солидарността между работниците от всички страни; тя работи безъ отдишъ да побѣди капитализма, който раздѣли човѣчеството на два голѣми непримиримы лагера и предизвиква народитѣ на война единъ противъ други. Съ унищожението на класовото господство изчезва и войната съвършено. Поражението на капитализма е равносильно съ всеобщий миръ, и друго на Холандската партия, която изисква, щото въ случай на война социалната демократия да отговори съ всеобща стачка само економическа, тъй и военна. Плехановъ предлага да се приеме германското предложение, защото, казва той, „да може да се отговори на войната съ една всеобща стачка [економическа], изисква се пролетариата да бѣде тъй добръ организиранъ, щото да има въ своитѣ рѣшѣ економическата сила. Но тогава би било престѣпление да употребяваме тази сила само противъ милитаризма; тогава съ тази сила ний би съборили и ще съборимъ амия капитализмъ. Но се стигна до войната стачка, то тя би означавала варварското нашествие на казациитѣ въ западна Европа, защото съ военната стачка военнитѣ сили на Европа би били унищожени. (Обръща се къмъ Холандцитѣ и французитѣ) Съ гласуването си за германското предложение, вий гласувате противъ рускый деспотизмъ, противъ Европѣйскый жандармъ (шумни ржкоплѣскания). Тѣй като вече времето бѣше преминало, искренитѣ се отложиха за другий день.

Четвъртъкъ,

Председателствува Австрийската делегация [Шмидъ]. Домела Ньеленхаусъ говори: Германското предложение е една фраза. Холандската делегация дава какви-годи рѣдства противъ войната. Тѣзи рѣдства погѣт да бѣдатъ добри или лоши, но съ рѣдства и тѣ трѣба да бѣдатъ поставени на разсъждане. Казватъ, че Холандското предложение било шовенистическо. Азъ припомнямъ Бебеля, който проповѣдва война съ Русия. Германцитѣ се поставитъ въ положението на хората за които Хайне казва, че повече или по малко пречки за тяхъ е безразлично. Плехановъ ни смѣта въ дѣла като ни плаши съ казациитѣ. Азъ искамъ, че Бисмаркъ хортгува отъ трибуна. Той тѣй сѣщо плаши филистеритѣ въ казациитѣ. И най сѣтъ какво ще каже о: руско нападение? За Франция едно германско нападение има сѣщото значение то е както Русия за Германия. Ний трѣба да се боримъ противъ войната и азъ се съмнявамъ да ни едно варварско нападение е едно нещастие. Войската стачка се янася до запаснитѣ. Ако тия послѣднитѣ — запаснитѣ войници — се откажатъ да даватъ войници, тогава какво ще имъ направи? Ще ги затворятъ. Но и затворитѣ не ще побератъ милиони хора. Това ще бѣде парализиране на войната. Прокара не се тѣ, избухва гражданска война, а затѣе е по важна гражданската война отъ външната. А тя може да се прокара. Войскитѣ въ Англия и Белгия сѣ приготвени за това. Тогава царетѣ и князетѣ ще репнатъ на тропетѣ си и два пъти ще омислятъ преди да се рѣшатъ да идатъ на война.

Полицитѣ и Венгерцитѣ сѣ присѣдиняватъ къмъ германското предложение.

Либкнехтъ протестира противъ мисълта, че Германцитѣ сѣ шовенисти. Тѣ винаги сѣ били противъ присѣдинението на Елзасъ и Лотарингия, винаги сѣ осѣждали ова присѣдиняване, като една грѣшка, като едно прѣстѣпление. И тѣхната борба противъ милитаризма е тѣхното най-добро свидѣтелство. Германската социална демократия е запалила за тази си борба съ мѣляда години [общо число] затворъ и хиляди и хиляди мѣрки. Военната стачка е невъзможна при сегашната организация на пролетариата. Ний трѣба да работимъ безъ почивка, да внесемъ нашия духъ въ войската и тогава ний ще побѣдимъ, тогава милитаризма ще падне заедно съ капитализма. Рѣчта на Либкнехта се покрѣпва съ голѣмо въодушевление и предизвиква силни ржкоплѣскания. Въ тоя сѣщия духъ говори и австрийския делегатъ Д-ръ Адлеръ. Не ще съмняване, че предложението на Домела теоретически е логично, то изказва нашето дълбоко желание по-сѣ да достигнемъ цѣльта си. Но практическо то е неосъществимо. Ний нѣмаме на тласкаме народа въ събитията, тѣргого погубитъ. Пристъпление е да

му обѣщаваме това, което не можемъ да изпълнимъ.

Пренията се продължаватъ и послѣ обѣдъ. Болшинството отъ ораторитѣ на разнитѣ нации се изказва за Германското предложение. Трѣбва да се знае, че предложението на Анг. предсѣд. Ходчъ и делегатъ Хобсенъ за съкратяването на времето за говорение се отхвърли по този въпросъ. Рѣши се щото всѣка нация да назначи най-малко по единъ ораторъ. Най подиръ има думата Плехановъ.

Плехановъ приповтори своитѣ доводи за въ полза на германското предложение и каза, че той не може да разбере Домела. Вижда се Домела да хортгува на поддржания отъ него Волапоукъ. [Шумъ] Обвиняватъ германцитѣ въ шовинизмъ. Какъвъ трѣбва да бѣде азъ русинъ, който се оцѣлчавамъ заедно съ Германцитѣ противъ рускый деспотизмъ. Какво значи руско нашествие знайтъ Венгерцитѣ отъ 1848—49 г. знайтъ и полицитѣ [глъчка отъ страна на франц. холандци]. Домела бѣше нарѣкълъ Плеханова Бисмаркъ. Плехановъ му отвърна съ Волапоукъ и раздражението се усѣли до толкова, щото него оставяха по нататѣкъ да говори.

Гласуването по националпотен даде слѣдующий резултатъ 18 за, 2 противъ, 1 въздржанис.

Прие се слѣд. германско предложение:

Рѣшението относително общата грева.

Като взема предъ видъ: че гревитѣ могатъ да се извършватъ съ усѣихъ само при особени обстоятелства и когато сѣ поставятъ извѣстна, опредѣляема отъ обстоятелствата, цѣль, която не може да се опредѣли по-отрано;

Че една всеобща грева е невъзможно по причина на толкова различно въ различнитѣ страни економическо развитие и че щомъ като стане възможно, тя не ще е вече пукдна;

Като взема предъ видъ още, че една обща грева ограничена само въ една страна не може да даде никакви резултати, ако бѣде извършена мирно, защото преди всичко, гревиститѣ ще пострадатъ първо отъ гладъ и принудени да сложатъ оружие и че една насилствена грева, напротивъ, ще бѣде задуща жестоко отъ управляющитѣ класи.

Конгресътъ обявява, че при днешнитѣ политически и социални условия, толкова повече една обща грева на отдѣлнитѣ индустрии може да бѣде извършено съ усѣихъ;

Масовитѣ гревни могатъ напестина при извѣстни условия да бѣдатъ едно твърдѣ сигурно оръдие, не само въ економическата, но и въ политическата борба. Но това е оръдие, което, за да бѣде употребено съ по-голѣма полза, изисква една могѣща синдикална и политическа организация на работната класа.

Конгресътъ препорѣчва въ заключение на социалистическитѣ партии въ всички страни да се стрѣмътъ съ най-голѣма енергия къмъ организации, и минава къмъ въпроса за всеобщата стачка по дневния редъ.

Петъкъ сутринта.

Председателствува Белгий (Волдерсъ). На дневния редъ въпроса за празнуването 1 Май. Докладникъ Адлеръ [австрия]: Комиссията предлага:

1. Конгресса подновява рѣшението на Брюкселския конгресъ който гласи: „За да се запази на първий Май неговий опредѣленъ економически характеръ: исканieto на 8 ч. р. день и проявяването на класова борба.

Рѣшава конгресса:

Първий Май е общъ работнически празникъ въ всички страни, въ който работниците проявяватъ своитѣ общи интереси и солидарността.

Тозиъ день трѣбва да бѣде день на почивка, до колкото мѣстнитѣ условия на отдѣлнитѣ страни това позволяватъ.“

„Социалната демократия въ всѣка страна се счита за длъжна да прокарва „неработянieto на 1 май“ и да поддржа всѣки опитъ на това направление въ своята страна“.

3. Понататѣкъ Конгресса рѣшава:

Манифестацията на 1-й май за 8 ч. р. день трѣбва да бѣде въ сѣщото време и манифестация на твърдата воля на работническата класа да унищожи класовитѣ различия, посредствомъ социалната революция и по този начинъ да встѣпи въ единственый пътъ, който води както къмъ интернационалния, тъй и къмъ мирътъ въ всѣка една страна.

Докладчикъ мотивира това предложение: Тука се касае до два въпроса, единъ до

сѣщията на празника, друго до самата форма. Трѣбва да се придаде на този празникъ такава форма, щото буржуазията да не може да участвува. Това го изисква агитационний характеръ на майската манифестация. 1 Май е празникъ работнически. Той губи агитационното си значение, ако не се прокара предложението, щото работниците да не работятъ. Ний разбираме положението на нашитѣ братя въ Германия, въ неможетъ да ги извинимъ. Ний стоимъ на реална почва; нѣ да събудимъ чувството на единъ работникъ като такъвъ е тѣй сѣщо една реалностъ, една дѣйствителностъ. Въ агитацията не бива да се пренебрѣва нито главата, нито сърдцето на работника. [Силни ржкоплѣскания]

Делегатъ [Анг.] на тред-унионитѣ предизвиква най-силни съчувствия като обяви, че Тред-унионитѣ се присѣдиняватъ къмъ предложението на комиссията.

Другъ делегатъ [англ.] зацѣпва досегашната практика въ Англия да се празнува въ първий педѣленъ день слѣдъ първий май.

Д-ръ Адлеръ австрийския делегатъ настоява да се науща работата на 1 Май на всѣкъдѣ. Той натяква на Германцитѣ, че сѣ отклонили отъ рѣшението на Парижския конгресъ и тая година не сѣ наущнали работата на 1-й Май.

Бебелъ поддржа рѣшението на брюкселскый конгресъ:

„Въ Германия условията не позволяватъ да се празнува първий Май съ наущане на работата. Това се доказва на нашия националенъ Конгресъ. Тамъ гдѣто е възможно това, то и става. Нѣ не бива да се насилватъ нациитѣ. Нациитѣ трѣба да иматъ въра една въ друга.

Отъ когато се прокламира 1й Май, въ Германия се введе законъ който наущанieto на работата се счита за нарушение на контракта. Ний не можемъ да задѣлжаме милиони работници да оставатъ безъ хлѣбъ. Това и тѣ сами го нещатъ. Адлеръ присѣтвува на нашия националенъ конгресъ. Той говори, по той и видѣ, че ний не изключаваме „наущанieto на работата“. Това за насъ е само една невъзможностъ. Съ наущанieto на работата ний имаме война съ нашата буржуазия. Нѣ, другари. Когато се касе до една битка, то само ний можемъ да опредѣлимъ денитъ. Само ний, които ще се биемъ, знаемъ, кога е за насъ най-незгодно“. (Огромни ржкоплѣскания).

Белгийцитѣ, Французитѣ и др. наущанитъ кланието въ Фурми и казватъ, че първий Май и така носи характеръ на битка съ буржуазията. Тѣ искатъ, щото на 1 Май да се манифестира и въ полза на всеобщия миръ противъ войната.

Други се искаватъ, че Германцитѣ трѣбвало поне опитъ да направятъ за провъзвѣдение на почивка 1-й Май.

Пристъпи се къмъ гласуване:

Първий членъ се прие съ акламация.

Вторий и третий чл. се гласуваха по националности и се приеха отъ делегатитѣ на всички националности, освѣнъ Германия, Русия, България и Дания.

Въ третий членъ се внесе поправка. Мѣсто словото революция се постави трансформация.

Въ 12 ч. се закри задѣданieto.

П.

ПОБѢДА

Когато вѣстника ни бѣше туренъ подъ печать телеграфътъ ни донесе важното извѣстие за побѣдата на Французеката работническа партия въ изборитѣ на 8 Августъ. Избрали сѣ до сега 30 социалисти, а балотажки оставатъ 155.

Ний още не знаемъ колко гласове сѣ били подадени за социалистическитѣ кандидати, но отъ полученитѣ резултати може смѣло да се каже, че побѣдата на французскитѣ социалисти въ тия избори нѣма да бѣде по-малка отъ побѣдата на германскитѣ социалисти.

Ний ржкоплѣснемъ на тая побѣда, като на побѣда на международния социализмъ.

Впрочемъ ний ще пишемъ по-дробно въ идущий бр. за всичко.

РАПОРТЪ

ЗА

дѣятелността на Хасковската социално-демократическа дружина въ изборитѣ на 18 Юлий.

До Общинъ Съветъ на Българската Социално-демократическа Партия.

Хасковската С. Д. дружина, съ рѣшението на конгреса, зема живо участие въ изборитѣ за народни представители.

Слѣдъ получаванieto на манифеститѣ дружината има двѣ засѣдания, въ които се взеха слѣдующитѣ рѣшение: на 13 т. м. да се раздадатъ манифеститѣ по всички работници, така, сѣщо по гостилницитѣ и кръчмитѣ и да се пратитъ по сѣзата, а на 17-й сутринта да се залѣнятъ по улицитѣ въ града, както и стапа. На 13-й май манифеститѣ се прѣспаха, а на 15-й полицейскый приставъ състави актъ, защото манифеститѣ не били обгербовани; на 16 занесохме манифеститѣ които ще се лѣнятъ по сѣвнитѣ, на кмета да ги обгербва, (защото отъ по-напредѣния скандалъ на нашия приставъ заключихме че може да е изхвърленъ тоя членъ или що ли...); но кмета ни отказа, защото това не било негова работа и ни праща при началника; ний повторно отидохме въ кметството на 17-й сутринта и заявихме на кмета че манифеститѣ се дерѣтъ защото не били обгербовани и най-сетѣ кмета разрѣши за обгербованieto; обгербвахъ 30 манифести, отъ които 15 още тогава залѣпихме по всичкитѣ улици, а 15 оставихме за 18 сутринта; залѣпениитѣ манифестимакаръ и да бѣха обгербовани, пакъ бѣха исксвани.

Още на 17-й раздадохме около 300 бюлетени, но понеже имаше строга заповѣдъ отъ селскитѣ кметове за да не взиматъ други бюлетени освѣнъ правителственитѣ, затова много селени се оплашиха да гласуватъ за нашии кандидати; въ града раздадохме 150 бюлетени на граждани, които не се боятъ отъ никакви заплашвания.

Отъ начало всички ходѣхме свободно между избирателитѣ въ помѣщенieto на общинското управление, защото тамъ бѣше избирателното бюро; по щомъ забѣлезахъ, че влизатъ въ урнитѣ социалистически бюлетени всички ни изгониха отъизбора; слѣдъ това се започнаха разни заплашвания отъ страна на правителственитѣ „партизани“, като заплашвахъ селенитѣ, че ако гласуватъ за социалистическитѣ кандидати ще бѣдатъ интернирани отъ сѣлата си и др. дивотни; даже на много запалитѣи съжали нашии бюлетени и имъ давали правителствени

Колкото за арестуванieto въ денитъ на изборитѣ не стапахъ, защото като ни заплашиха правителственитѣ социални ний се разотидохме отъ свободнитѣ избори, за да избѣгнемъ скандалитѣ къмъ които ни предизвикваше буржуазната партия.

Така се свършиха изборитѣ въ Хасково. Нашата партия макаръ и още млада, се показа тука въ време на изборитѣ доста силна надъ буржуазията. Тѣй показана, че работниците захванаха вече да съзнаватъ кои сѣ истинскитѣ имъ защитници; тѣ показа на всички експлоатирани, че само социалнитѣ ще могатъ да защитаватъ интереситѣ имъ, че тѣхното освобождение е въ социализма.

Впрочемъ нека разбератъ нашитѣ противници, че социализма е пробилъ пѣти си и у насъ, едно отъ затѣнитѣ люшета на Европа.

Прочее, да живее Социалната Революция!

За дружината: Д. Т. II-въ.

РАПОРТЪ

За дѣятелността на Горнѣ-Орѣховската Социал-Демократическа дружина на 18-й Юлий т. г.

I. Предъ изборитѣ.

Съгласно взетото рѣшеніе на I Извънреденъ националенъ конгресъ на партията ни въ заседание на 4-й Юлий т. г., чл.-поветѣ на тукашната социал-демократическа дружина още слѣдъ закриваніето на конгреса почна агитацията за изборитѣ. На 11-й сѣптий мѣсець дружината имаше събрание въ което присъствуваха повече отъ 40 души граждани, които не влизатъ въ дружината. Другари ни Христо Станчевъ, слѣдъ като прочете манифеста на партията и обясни на дълго исканията, вписани въ него, говори предъ събравшиятъ се за значението на изборитѣ и ползата отъ участието ни, като самостоятелна, независима партия. „Ний знаемъ, довърши той, че при дневния режимъ не може да се приказва за свободни избори и че управляващитѣ ще употребятъ всевъзможни непозволені сръдства само и само да прокаратъ своитѣ кандидати, но нашата цѣль е не да спечелимъ сегашнитѣ избори, а да покажемъ на работницитѣ, на дребнитѣ занаятчи и търговци, че тѣ нищо добро не могатъ да очакватъ отъ буржуазнитѣ партии, че ние социалистичѣ сме партии, които иска да подобри тѣхното положение, цѣлходователно и тѣ трѣбва да се присъединятъ къмъ тази партия; че ние имаме партийна дисциплина, придържаме се строго о рѣшеніята на партията си и за никакви обѣщания и печалби не влизаме въ компромиси съ други опозиционери“. Въ сѣщото заседание се рѣши, съ знаніето на сѣвѣта, да измѣнимъ първата кандидатура и поставимъ другаритѣ Благоевъ и Габровски. Въ слѣдующитѣ дни предъ изборитѣ стъ распрѣсна манифеста ни навсѣкѣдъ изъ сѣлищата. Рѣдко имаше човѣкъ, който да не го е прочелъ или слушалъ като го четатъ. Народътъ се въсхищаваше отъ него, а шепата уши и опалки на управляващитѣ скръяха съ зѣби противъ насъ. Тѣ като виждаха, че възраженіята имъ противъ нашитѣ искания не струватъ нищо и че болшинството отъ народа е съгласенъ съ нашитѣ искания, не смѣяха да влизатъ въ прѣпие и говореха бабини деветини, въ които излизаша съ цѣлата си босота. Вечерята предъ избора раздадохме 150 бюлетини.

II. Въ денитѣ на изборитѣ.

Бюрото се отвори съ часовници въ рѣцѣ и се помѣщаваше въ коридора на горния етажъ въ градскій хотелъ и за да се стигне до него трѣбва да се мине презъ една кръчма на долния етажъ, да се излѣзе по една отъ двѣтѣ стѣлби, върховетѣ на които дѣли единъ коридоръ на горния етажъ. Въ този коридоръ старчаха нѣколко „бабаи“, на които очитѣ бѣха подпухнали отъ „занаята“ и които принадлѣжатъ на „народно-либералната партия“; тѣ съставляватъ единъ видъ митарство, презъ което трѣва да се прицѣдятъ избирателитѣ и тогава да идатъ при бюрото, което се помѣщаваше по-навътрѣ въ коридора; всѣкой, който не носеше отъ тѣхнитѣ бюлетини, тука биваше овѣщаванъ или заплашванъ различно и слѣдъ като го „вразумѣваха“, даваха му билетъ, а единъ го завеждаше подъ ръка до бюрото за да го наблюдава и слѣдъ това го пращаха, ако иска да се папие за смѣтка на партията въ определенитѣ за тая цѣль кафенета. Во това митарство потънаха половината отъ нашитѣ бюлетини. При урнитѣ се явиха около 400 избиратели и то: Общинскитѣ кметове и нѣкои членове, заедно съ назованитѣ и метачитѣ, нѣкои отъ чиновницитѣ и учителитѣ и около 150 души отъ Горнѣ-Орѣховица и Лѣсковецъ, отъ които като се извадятъ 62 души, които гласуваха за нашитѣ кандидати, останалитѣ бѣха такива, които кажатъ мѣспети и 25 избиратели цигани, жители на сѣло Писарево. Това сѣ то хората, които крѣпятъ „народно-либералната партия“ въ нашата околия. И ако не бѣха учителитѣ, чиновницитѣ, повечето отъ които отъ страхъ да не изгубятъ хлѣба си, гласуваха противъ волята и убѣжденіята си, бандата отъ бабаи, които едва се дотърпиха до урнитѣ и общинскитѣ персонали, бюрото щѣне само да гласува и произвежда изборитѣ.

Всѣкой, който безпристрастно е слѣдилъ избирателна борба въ нашия градъ и като знае, че повече отъ 4—5 хиляди избиратели сѣ се являвали при изборитѣ до 1887 година, та като погледнемъ колко и какви избиратели се явиха на послѣднитѣ, щеше да дойде до убѣдението, че регресираме и че такова неучастие на истинския народъ въ избирателната борба ни води къмъ политическо самоубийство. Но и това си има причинитѣ: нашата околия е чисто опозиционна на дневния режимъ и при единъ свободни избори надали ще се намѣри повече отъ 100 избиратели въ негова полза: по народа е напламенъ отъ кървавитѣ убийства, които тия управляващи извършиха съ крупумитѣ на войската презъ 1887 г. по изборитѣ; той знае, че при дневния редъ на работитѣ у насъ неговата воля не се слуша, тя е затѣпкана, ритната и за това не взема участие въ изборитѣ. Мнозина отъ гражданитѣ на които въ денитѣ на изборитѣ казахме, че има телеграмма отъ голѣмото мѣсто за да бѣдатъ изборитѣ свободни, ни отговаряха, че тая свобода е само за ония, които сѣ правителствени и че ако се имаше силна опозиция, ще играе пакъ крупума или попе затвариния и побой.

Бюрото поставило въ протокола си всичко 4 гласа за нашитѣ кандидати, вижда се, че другитѣ 58, за които има доказателство — самитѣ избиратели, които сѣ ги подали сѣ потанали между аралѣцитѣ на кутинитѣ. Чудно е какъ не липсуваха и останалитѣ? Впрочемъ, тѣ казваха още преди изборитѣ, че ще имаме 4 гласа и 4 поставиха въ протокола си. Зеръ ако поставиха всичкитѣ получени 62 гласа, агитимъ щѣха да ги мжмрятъ и щѣше да се чуе, че въ Горнѣ-Орѣховица имало социалисти, а за благадѣта на отечеството е нежелателно да се чува, че на всѣкѣдъ въ България имало различни опозиции, колкото малки и да биле тѣ.

Ний не прѣтсѣствахме редовно при гласуваніето и при отиваніето на кутинитѣ, защото бабаитѣ, които на обѣдъ не се отдалаха отъ бюрото, а ядоха и пиха заедно съ членовѣ на бюрото връхъ самитѣ кутини, та видъ се тогасъ сѣ изѣли нашитѣ бюлетини и които презъ двѣтѣ поци предъ и послѣ денитѣ на изборитѣ пиянствуваха и нарушаваха обществения порядѣкъ, а презъ втората нѣха да се исколѣтъ единъ другъ, бѣха гладни за скандали, а намъ е нежелателно да влизаме въ распрѣви съ такива пияници кеседжии.

Ето какъ стапаха въ нашия градъ изборитѣ за народни представители! Народни! Каква подиравка съ убийни морално и материално народъ! Но на управляващитѣ имъ трѣбваша ге избори въ които народа да искаже своята воля, защото тѣ се болятъ отъ тази воля, а избори, съ които ишатъ да замажатъ очитѣ на вѣнния свѣтъ, да се каже, че и България се управлява по писанитѣ си закони.

Избирателскъ комитетъ:

Христо Станчевъ

Виславъ Московъ

МАЛКА КОРРЕСПОНДЕНЦИЯ.

СОФИЯ, 11. Ю. Дописката ти получена; ще я помѣстимъ. До сега не е помѣстена, че се претрупа материала.

с. Вабуклий (Сливенско), Д. Димовъ. Такова писмо нѣма въ редакцията.

ВАРНА, 10. Д. Стоиловъ. Писмото и уставитѣ, които не го помѣстимъ, получени. Работете си, не обързайте вниманіе. Ще ви пишемъ.

СОФИЯ, 11. Сказката е помѣстена вече. Не можемъ Ви я върна. Първо, кой Ви знае, кой сте. Второ, ти не е взета, а е дадена отъ прѣсѣдателя на дружество „Братство“ и отъ сказника Почевъ за напечатване.

СОЦИАЛЕНЪ ПРЕГЛЕДЪ.

ВЪ БЪЛГАРИЯ

София.

Въ неделя, на 8 Августъ въ залата на работническото дружество „Братство“ единъ отъ членовѣ на дружеството, другаря ни Почевъ държа сказка по случай смъртта на единъ работникъ, така сѣщо членъ на дружеството. Присѣствуваха повече отъ 70 души.

„Покройни Н. Величкови — се казваше тамъ — е родомъ отъ Македония и първопървичначалното си образование свършилъ въ родния си градъ... по туй не било за дълго, защото сиромашията не му позволявала да се учи, а го накара още отъ малкъ съ трудъ и мака да си искара

прехраната. Той работеше пемуримо до деня на смъртта си, който го грабна педейнс на 55 годишната му възраст; той остави жена и дѣца въ сѣщата сиромашия, въ каквата се бе родилъ слѣдъ като прекара единъ тежакъ и пѣлентъ съ лишени животовъ... Тѣжки трудъ и лишения винаги го придружаваха до работническото пемуримо и прилѣжно да работише той. Всичко това не му принасяше никаква облага, а му даваше една осѣждна прехрана... Такъвъ животъ прекарваме и ний другари, такъвъ животъ ще прекарватъ и нашитѣ дѣца, ако ний сами не се погрижимъ за себе си и за тѣхъ...“

За него нѣма вече лишения и мжкни, нѣма тежката... той ни ги завѣща... по той ни завѣща най-милото, най-свѣтото за работника, той ни завѣща да се боримъ за дѣлото на работницитѣ, за освобождението на труда отъ капитала, завѣща ни това малчаливо... Предъ памѣтита на неговото измъчено отъ трудъ и лишения лице ний трѣва да се обѣщаемъ, че ще работимъ, ще се боримъ и умремъ за убѣденията си, които ни завѣща покойни.

Осамотенъ и изложенъ той на тѣжакъ трудъ осѣщане, че силитѣ не му сѣ достатѣчни за да го крѣпятъ въ тѣжкия му животъ и потърси другари, на които да си искаже болкитѣ и да намѣри подкрепление и утѣшеніе въ тѣхъ, той намѣри тия другари, защото всички работници по работа и интересъ сѣ другари и всички страдатъ отъ една и сѣща болѣсть — тѣжакъ трудъ пѣлентъ съ лишения. Тия другари той намѣри въ членовѣ на общото работническо дружество „Братство“.

Неговия примеръ нека послужи за урокъ на всички работници и да ги накара да се позамислятъ за себе си и за семейството си. Тѣ работятъ, днесъ за днесъ, безъ да знаятъ, що ги очаква на утрѣшния денъ: стое-ние безъ работа ли или болѣсть? Това трѣбва да ги стрѣсне, защото при такива случаи тѣ и семействата имъ трѣбва да умратъ отъ гладъ, безъ да има нѣкой да имъ даде кора хлѣбъ... Цѣръ ще могатъ да памѣрятъ при своитѣ другари въ работническото дружество „Братство“, дѣто трѣбва да се запишатъ за членове и да работятъ за успѣха на работническото дѣло. Отъ насъ зависи тоя успѣхъ: ако работимъ ще се освободимъ отъ погнетѣ на капитала... Отъ никого да не се надяваме на готово да ни подобри положението и за да можемъ успѣшно да се боримъ за нашето дѣло трѣбва да си подадемъ единъ на другъ ръцѣтѣ и така да вървимъ на напредъ; тогава никой не ще ни надвий и ний най-сетнѣ ще извоюваме правата си!“

Слѣдъ свършваніето на сказката другаря ни Н. Х. Габровски, който се връщаше отъ Цюрихъ, бѣ поканенъ отъ работницитѣ да допѣли сказката. Вѣрнѣтъ на принципитѣ на научния социализмъ, о който строго се придържа Българската Социал-демократическа партия и въ което се отличава отъ всички видове социалисти у насъ, съ каквито названия и да се кичатъ тѣ, той слѣдъ като указъ на ползѣтъ отъ сдружаваніето на работницитѣ въ дружества за взаимно спомоганіе, отъ воденіето борба на економическа почва, отъ необходимостта на тая борба, продължи: „Но трѣбвали тука да се сиратъ работницитѣ? — Могажъ ли само съ това да се освободятъ отъ комотъ на капитала? Не, ни пай малко! Нѣма ли да оставатъ гладни, голи, боси, безъ работа, да умиражъ отъ всѣкакви болѣсти безъ помощъ и покровителство? — Ако нѣма закони, които да покровителствуватъ труда, да намаляватъ експлоатацията, лима господажитѣ сами, по свои воли ще ви зацѣпцаватъ. Мислите ли че и васъ не ща постигне сѣщата участъ, които постигна нашия другаръ Величкови. Оставени сами на себе си като дружество, което се бори всѣкой денъ съ своитѣ господари на економически почва, вий сте безсилни, вий не можете да побѣдитѣ господаритѣ си и да имъ паложите своитѣ искания. Значи, на вамъ работницитѣ прѣдстои и друга борба, много по-трудна много по-жестокъ, по за това нѣкъ и много по-ползотворна по своитѣ резултати Тая борба е политическата борба. Нашата страна е конституционна, атова щѣрѣче, че народа сами си избиратъ народни прѣдставители, които працѣтъ въ Народното събрание и на които повѣриватъ сѣдбата си. Тамъ се издаватъ всички закони, споредъ които се управлява страната ни. До сега работницитѣ сѣ избирали, било по незнание, било по други причини въ Народното събрание своитѣ господари. Но какво добро тѣ сѣ направили за тоя самия народъ, за самото това население, което ги е працѣло таа? Кажете ми какво добро? — никакво

разбира се. Никѣтъ не може и да Могатъ ли господаритѣ, на които имаше съ тѣмъ противоположни на интереситѣ работницитѣ да вардятъ тѣхнитѣ интереси? Глупаво би било да се очаква тава, а господари никога не ще останатъ на своитѣ интереси и не ще вземе да се за интереситѣ на работницитѣ. Само работницитѣ могатъ най-добру и да вардятъ своитѣ интереси. Въ сѣщето и организацията е нашата. Работници, всѣкога да поминте тия нѣштѣ! Вий трѣбва да се борите съ всички сили въ време на изборитѣ за да прокарате въ Народното събрание скитѣ и общинскитѣ свѣти свѣтъ, а това ще рече да водите политическа борба. Вий трѣбва да работите съ всички сили за да распространяватъ своитѣ си другари освободителнитѣ на социализма, да ги групирате въ политически клубове и дружества на главната цѣль да бѣди разнижване на классово съзнание у работницитѣ и да ги вмѣкватъ въ редоветѣ на Българската социал-демократическа партия, се борите подъ нейното освободително червено знаме, за да прокарате въ народното събрание свои прѣдставители, вземете въ рѣцѣтѣ се политическата и да уредите обществото тѣи както вие рите за добру. Само тая политическа въ която вий ще се въспитавате чекски и граждански, въ които вий укрѣпите ще ви направи силни и бѣдими и ще ви даде нужното познание и практика за да можете да водите бѣдацето общество. Въ тая е вашето спасение, вѣтъ отъ неа за щѣла спасение!

Тая рѣчь на нашия другаръ бѣ изпята съ ражонѣскания.

ВЪ СТРАНСТВО

Кулиничъ избралъ. Избирателната агитацията на работническата партия.

Но буржуазията не се задоволи съ това, че избѣи много отъ беззащитни работници. Тѣ обвини Лафарга и Б. (социалисти, видни членове на работническата работ. партия) въ това, че имали населението къмъ бунтъ. Така пѣи и нашата буржуазия. Слѣдътъ, които е въ рѣцѣтѣ на богатата класа въ онова, което ти иска осѣжди Кулина: първий на 1 година, а на 6 г. тѣмниченъ затворъ. Обаче, се прѣдстави случай на работническа Фурми да протестиражъ противъ несправедливостъ на буржуазията, осѣжда и заира искренитѣ и рѣши защитити на работници, защото отъ тѣхната освободителна проповѣдь трѣбваша нежелателното население и го подготвя да извърши, която исторіята му е предизначила отнеме собствеността отъ работниците и да я превърне въ обществена собственостъ, въ собственостъ на всички. Умръ единъ отъ депутатитѣ въ француз. парламентъ. Трѣбваше да се избере на неговото мѣсто. Умрълий дѣи прѣдставляваше Лилската колония — и трѣбваше да си избере новъ прѣдстѣтель. Кого избраха работницитѣ? — Кандидатурата на Лафарга бѣ нарѣжана кандидатура на протестъ“, чрезъ работницитѣ протестираха противъ нѣмнитѣ дѣйствиа на буржуазията и незаконната присѣда на сѣда: тѣ останахъ дѣничитѣ буржуазии сѣднали въ разиватъ волята на народа, а защититѣ интереситѣ на капиталистичѣ, експлоатиритѣ народни.

Лафаргъ бѣ освободенъ и вѣтъ въ лагента, като депутатъ отъ Лилъ. Кулиничъ, наказанъ още по-жестокъ отъ оставане още въ затворѣтъ. По наритѣ за градскитѣ и сѣлски събранията на 19 Юлий 1892 г. той бранъ съ 2,690 гласа за сѣдѣтъ въ града Рубе. Буржуазията обаче не го освободи отъ затворѣтъ и остана единъжъ казване на работническата организация се добру, защото сѣ жестока борба азъ ще отсѣжамъ!

АГИТАЦИОНЕНЪ ФОРМЪ

Г. — 1 л.; В. — 0-50; Костовъ — 1 л.; Габровски — 1 л.; П. — 1 л. Вѣтъ

Търново, Кооперативна печатница „Равно